DEO OPT. MAX. VNI ET TRINO, VIRGINIQ; DEIPARÆ, ET S. LVCÆ, ORTHODOXORVM MEDICORVM PATRONO.

QVÆSTIO MEDICA,

QVODLIBETARIIS DISPVTATIONIBVS MANE DISCVTIENDA IN SCHOLIS MEDICORVM, DIE IOVIS XIX. IANVARII,

M. ROBERTO PATIN, Doctore Medico, moderatore.

1002

An fortes creantur fortibus?

RERVM quæ huius mundi ambitu continentur, nulla non id agit, vt ſeipſam conſeruet, eademque perpetuo maneat. Quemadmodum autem pulcherrimæ & ſummè diuinæ id vnum præ cæteris diuinitatis ſuæ ſpecimen obtinent, vt ſuapte naturâ nulli affectioni ſubiectæ, ſempiternæ ſint & immutabiles, ſic quæcumque mortali conditione genitæ ab ea perfectione abſunt, eò continenter aſpirant, vt quoniam penes ſubſtantiam ſingularem ſtare ſemper nequeunt, ſpecie ſaltem perſiſtant. Hoc porrò ſolâ aſſequuntur generatione, cunctis viuentibus eo fine à Natura tributa, vt ſuum in locum reponant aliquid ſibi ſimillimum, impendentemque ceu ſaxum Tantalo, mortis neceſſitatem leniant, viuâ ſui relicta imagine. Scilicet quo nobilius eſt, & à ſcopo minus aberrat vnumquodque generans; hoc ſeſe in genito plenius repræſentat & exprimit. Propterea, qui ſolus intra ſe perfectiſſimè generat Pater Diuinus, ſuam ipſam numero planè eandem naturam impertit Filio, à quo alius eſt ſola ratione perſonæ, quâ non potuit non diſtingui. Res creatæ quia ad excellentem illum generandi modum non valent aſſurgere, ideo ſolum ſpecie cum re producta conueniunt: ſic homo hominem, leonem leo, oleam procreat olea. Ab hac lege ne tunc quidem receditur, cùm præpoſtero alienóque complexu iunguntur diuerſi ordinis animalia.

NEC verò in omni viuentium propagatione ſpeciei duntaxat ſeruandæ ſtudet Natura: ſed etiam proli omni pacto procreatoribus aſſimilandæ, cùm ſit alioqui diuerſitatis amantiſſima: hæc eius operum ac votorum ſumma eſt, ad quam & contendit perpetuò, & peruenit ſæpiſſime; in ijs præſertim quæ vel ob miſtas maris & feminæ vires, ex ſeipſis progignunt, nullo alterius congreſſu, vel ſexu diſtincta, nullo φαντασίας motu diſtrahuntur ab his quibus intendunt naturæ ſacris. Quis enim, niſi fortè Deliacus aliquis gallinarius vſu doctus, ouum ab ouo diſcernere, in plantarum genere fruticem à frutice, lactucamve à lactuca, è qua orta eſt, aut in brutarum animantium familia partum adultum facilè internoſcat ab ijs, à quibus olim ſpiritum duxit? Homo ipſe qui majori fingitur apparatu & ſtudio, hac eadem conditione naſcitur: & niſi parentes corporis molè, colore, habitu, oris & vultus ſpecie referat, ac demum ab ijs pleroſque ſtatus & motus effingat, quodammodo monſtrum eſt, & inchoatum opus naturæ labentis, ſiue illius facultatis ignauiâ, cuius eſt aptè tornare corpus, ſiue minùs tractabilis, nec ad omnia flexibilis materiæ vitio, vel næuos ipſos, & ſi quod illorum corporibus ineſt ſingulare ſignum, fœtus reddit ſibi inuſta velut domeſtica & gentilitia quædam inſignia: nempe ſic tota in eo eſt, vt quaſi leuiùs peccatura, infelicem, aut etiam nullam edere malit, quàm diſſimilem parentibus ſobolem.

QVID moror? Nequidem ſatis eſt ſimilem tibi ſe vel corpore tantum, vel vultu dederit, morum quoque filius ſit oportet, in quo te totum tanquam renouatum ac denuo victurum contemplaris, cuius commodis magis ſtudes, quam tuis. Non poſſunt profectò mores certiùs, quàm ſtirpis genere pendi: vix quidquam enim habemus virtutis aut vitij, quod non traxerimus à parentibus: qui tametſi ſuum nobis non commodarint animum; ad nos tamen tranſmiſiſſe videntur, quia inſtrumenta omnia quibus vtitur, & citra quæ omnino nihil agat, nobis ſuppeditauere. Quippe delibatus è ſingulis corporis partibus humor ille ſeminalis, qui parentis vtriuſque quaſi compendium eſt, & quidem animatum, vbi diuinâ comprehenſus fauiſsâ hæſit in vitam, adeò ſecum minimè mendax earum omnium importat exemplar; vt formetur in hominem penè eundem temperie & effigie. Hinc cùm diuerſæ in corporibus propenſiones, & diuerſi cuiuſque impetus ac ſtudia ab humorum, partium, & temperiei diuerſitate ſoboleſcant; quali corporis, animique valetudine parentes fuerint, tales ab his expecta liberos, putà bilioſum ex bilioſo, melancholicum à melancholico, à prudenti prudentem, à fatuo fatuum, à calculoſo calculoſum, ſicque phthiſicum, epilepticum, podagricum à parentibus pari labe contaminatis.

NVNQVID verò ſuos habent Heroas caſæ? Nonne quoſdam nobiles non accepit, ſed ſua fecit virtus? & contrà multis longo ſanguine cenſis Heroïbus, ſua fuit dedecori proles? Ita quidem aliquando fit, ſed nullâ naturæ culpâ. Mira omnino vis eſt ingenita à principiis, inſuntque ſemini quædam ſemina ac velut elementa morum, quæ niſi multa ſe aliunde opponant, paria his ex quibus orta ſunt, facient. Sed velut tranſlata tenerior planta cælo ſoloque mutato, nonnihil mutat ingenium: ſic quia multa ſunt à quibus aſſiduò noſtra temperamenta petuntur, cum ad rem pertineat, quâ quiſque cæli temperatione, quomodo affectis compoſitiſque ſideribus, quibus in terræ plagis lociſque viuat, quàm incommodis commodiſue ventis, cibis, aquis vtatur, interdum & bona indoles ab his omnibus, aut etiam praua conſuetudine, nimiâ magiſtrorum indulgentiâ, ignauiâ luxuriaque corrumpitur; & qui naris obeſæ, dijſque aduerſis genitus aliquid ab ortu deprauatum habere videbatur, ſcitè ſublatis idonea exercitatione vitijs, aduocataque conuenienti temperie, ſibi primum obſtructam gloriæ virtutiſque viam citius quovis alio emetitur. Hac ratione nonnumquam in eodem Socrate, duplex eſt Socrates. Ferè tamen ad mores natura recurrit priuatos, fixa & mutari neſcia; & vt multa extent quæ corporis animique vim inſitam acuant ac promoueant, multa quæ obtundant; numquam non interlucet aliquid, vnde facilè æſtimes, quò quiſque ſponte ſua, & ex natiua inclinatione propendeat. Quid ergo doctrina proficit? vt politiora, non vt meliora fiant ingenia: ſolida namque virtus naſcitur magis, quam fingitur, ipſamque adeo nemo ſine indole colet, aut litabit gloriæ.

OPTIME igitur ad procreandos liberos comparati ſunt fortes illi & altioris ſenſus homines, qui ſummotis vitiorum omnium turbidis motibus, nec metu debilitati, nec impotenti vllo temeritatis incurſu tranſuerſi aguntur; ſed moderationis conſilijque beneficio inter res ſecundas & aduerſas, eâ ſunt firmitate mentis, quæ ſanæ rationis modum numquam ſignat expugnari: corpore autem ſic vtuntur & valent, vt & cibo non plus indulgeant, quam ipſi ſuſtinendo ſit opus, & Veneris vſum intra coniugum caritatem, ſuſcipiendæque prolis neceſſitatem, clauſum teneant. Qui tam iuſtum in omnibus rebus temperamentum adhibere norunt, quis neget beatos? Verum longe feliciores liberos, quorum pectoribus præſtans ille corporis animique vigor, ac cæteri paternarum virtutum numeri, nullo vocis miniſterio, nullo litterarum vſu, tacitis viribus cum ipſo ſpiritu infunduntur. Haud dubiè quæ vitam ab his eſt orſa principiis, cum ſe matura leuabit progenies, cùm ſanctam ſine labe domum, vitioque carentem viderit, atque adeo ipſam exempla domeſtica magnis authoribus animum ſubitura confirmarint; non poteſt non florere quibuſlibet bonis, hauſtaque à progenitoribus eorum ſemina, in tam vberes honeſtatis, conſtantiæ, atque integritatis fruges effundere: vt è ſapientiæ ſtirpe creatam dicas. Atque his tam fauſtis auſpicijs propagata ſoboles efficit, vt & genuiſſe iuuet, & generare libeat.

Ergo fortes creantur fortibus.

Proponebat Lutetiæ CAROLVS BARALIS, Pariſinus, A. R. S. H. M. DC. LI.

DOMINI DOCTORES DISPVTATVRI.

M. Ioannes Garbe.
M. Paulus Courtois, Cenſor Schol.
M. Petrus Moriau.

M. Guillelmus Petit.
M. Ioannes le Preuoſt.
M. Ioannes Couſin.

M. Petrus de Beaurains.
M. Robertus Tuloüe.
M. Dionyſius le Soubs.